

Workshop omkring

Æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol

Anna Barfod Rye
Adjunkt på socialrådgiveruddannelsen
Professionshøjskolen Absalon

**AB
SAL
ON**

PROFESSIONS-
HØJSKOLEN
ABSALON

Dagsorden:

- Hvad er ære, æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol
- Hvad er de typiske konflikter og overlevelsesstrategier
- Konsekvenserne af at leve med æresrelaterede konflikter
- Opmærksomhedspunkter i arbejdet med æresrelaterede konflikter
- Hvor kan man søge hjælp og rådgivning
- Afrunding og spørgsmål

Hvad er ære for dig?

Hvorfor er ære og skam vigtige begreber?

- I en kollektivistisk tankegang er ære og skam centrale begreber
- **Ære** er andres **positive vurdering** af min **position, adfærd og herkomst**, min måde at opdrage mine børn på (derfor vigtigt udadtil at holde en facade)
- **Skam** er de andres negative vurdering (man taber ansigt -sladder) og skam er noget der kun meget vanskeligt kan repareres. Værdigheden er væk, hvis man oplever skam
- Hermed bliver ære og skam noget, der formuleres af andre. Det er mit, men samtidig uden for min kontrol

ÆRESRELATEREDE KONFLIKTER

er konflikter, der opstår inden for nære, familiære relationer, hvor konflikten skyldes en opfattelse af, at familiens ære er blevet **krænket/eller kan blive krænket**.

Den unges seksualitet er ofte i fokus

Konflikterne kan opstå på tværs af religion, etnicitet og socioøkonomiske skel

Kilde: Socialstyrelsen

ÆRESRELATERET VOLD

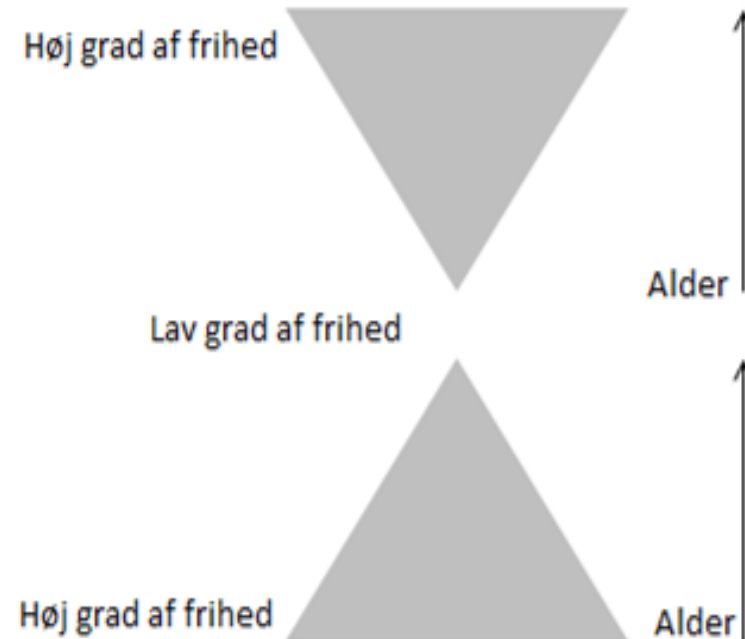
begås som signal til omgivelserne for at beskytte, eller genoprette ære. Volden er karakteriseret ved en kollektiv planlægning, udførelse og anerkendelse.

Ære forstås her som et patriarkalsk og kollektivistisk fænomen, på tværs af religion.

Hvilken betydning har æren for den unge?

INDIVIDUALISTISK FAMILIESTRUKTUR

KOLLEKTIVISTISK FAMILIESTRUKTUR

NEGATIV SOCIAL KONTROL

'Den kontrol, der udføres for at opnå en særlig ønsket adfærd, med særlig henblik på at leve op til andres forventninger'

Social kontrol i forhold til æresrelaterede konflikter handler om **handlinger, styring, kontrol eller sanktioner**, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og **rettigheder**.

Kilde: Udlændinge og integrationsministeriet

Konsekvenser af negativ social kontrol

- Undertrykkelse af egne valg og ønsker kan medføre forskellige former for belastningsreaktioner
- Konflikter og uenigheder
- Skyld og skamfølelse
- Tab og sorg
- Manglende deltagelse i sociale arrangementer
- Manglende kendskab til egne rettigheder
- Dobbeltliv som kan medføre angst og depressionssymptomer

DOBBELTLIV

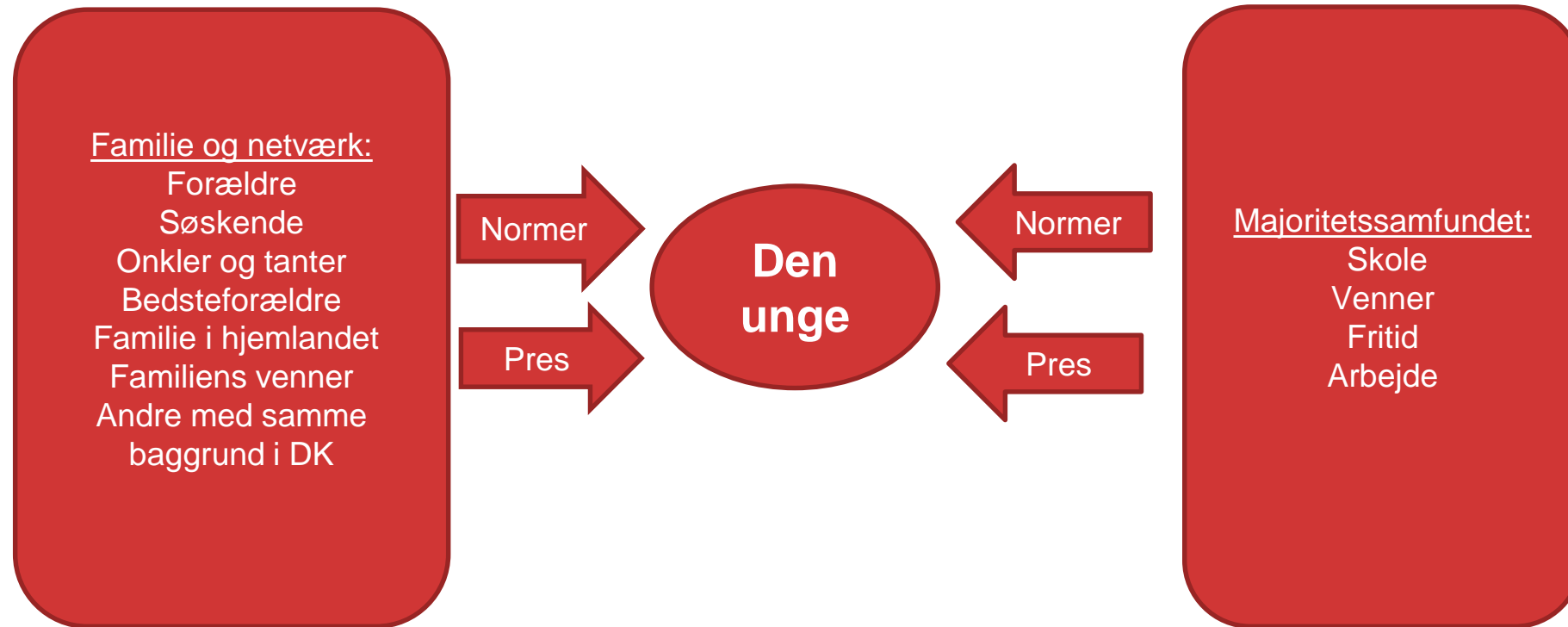
Et dobbeltliv forstås som et individs forsøg på at håndtere to verdner, hvor der ikke bygges bro, men skabes en alternativ tilværelse.

Et dobbeltliv skabes af frygt for alvorlige konsekvenser, hvis de to tilværelser kommer i berøring med hinanden.

Der er mange forskellige grader af dobbeltliv.

Kilde: RED Rådgivning

DOBBELTLIV

DOBBELTLIV

En ung har til RED Rådgivning beskrevet det således:

Jeg kender mange, der lever et dobbeltliv. Et liv derhjemme – og et andet når de er ude. Derhjemme er man lydige, opvartende og smilende. Ude er man i front, hvad angår holdninger og meninger. Er altid på, er god til at få venner og være med i diskussionerne. Det må man aldrig derhjemme. Man kan sammenligne det lidt med, når man skifter tøj. Derhjemme har man meget fint og respektabelt tøj på – når man er ude, er det godt, hvis tøjet er meget mere farverigt og festligt.

Kilde RED Centers hjemmeside

Film

[Zeinab: Min genopdragelses-rejse var det største svigt - YouTube](#)

Typiske emner som de unge søger hjælp omkring:

- Sociale restriktioner
- Kontrol og vold
- Manglende dialog
- Tvangs/planlagte ægteskaber
- Seksualitet
- Religion
- Genopdragelsesrejser

Typiske symptomer hos unge der udsættes for Negativ social kontrol:

- Generel mistrivsel
- Tristhed
- Koncentrationsbesvær
- Dobbeltliv
- Angst
- Selvskade og selvmordstanker
- Udviklingstraumer
- Svære stresssymptomer m.v.

Udfordringer i samtalerne med de unge med æresrelaterede problematikker

- Ambivalens
- Frygt
- Skyld og skam
- Traumer og kriser
- At lære at tage beslutninger - og leve med sine valg

Opmærksomhedspunkter i arbejdet æresrelaterede konflikter

- Vi skal turde at tale om de svære emner og lytte fordomsfrit for derigennem at bryde ensomheden og tabuet.
- Hjælp den unge med at forholde sig til egen situation og mulige realistiske scenarier.
- Hjælp den unge med at finde egne ressourcer og løsninger
- Fordre refleksion hos den unge
- anerkende, at der ikke altid er en nem løsning
- Hjælp den unge med at skabe sikkerhed – praktisk, fysisk, mentalt

Opmærksomhedspunkter i arbejdet æresrelaterede konflikter - fortsat

- Forståelse er ikke det samme som accept.
- Prøv at forstå de forskellige familiemedlemmers position i familiens hierarki.
- Tag aldrig kontakt til familien uden den unge er informeret og involveret i processen.
- Vær OBS på transnationale familier og potentielt pres på forældrene.
- Kender vi årsagen til konflikterne? Hvad ved vi? Hvad ved den unge?

Risikovurdering

Der er mulighed for at få udarbejdet en risikovurdering hvis der vurderes at være behov for dette.

Dette gøres eksempelvis ved at kontakte VISO eller RED Rådgivning som udarbejder risikovurderinger med udgangspunkt i metoden PATRIARK.

Hjælp og rådgivning

■ RED Rådgivning

et landsdækkende tilbud om professionel rådgivning om æresrelaterede konflikter. RED Rådgivning rådgiver både unge, voksne, forældre og fagpersoner, der enten oplever eller arbejder med æresrelaterede konflikter.

■ VISO

VISO (Den nationale Videns og Specialrådgivningsorganisation) yder gratis rådgivning og udredning om æresrelaterede konflikter til fagfolk på det specialiserede sociale område i kommuner.

■ Nationale sikkerhedskonsulenter

SIRI har etableret et nationalt team af sikkerhedskonsulenter, der yder gratis sparring og rådgivning i konkrete sager for borgere såvel som fagpersoner.

Vejledning nr. 3 til Serviceloven – børn og unge

Kommunen har pligt til at yde rådgivning og støtte til børn og unge med henblik på at løse vanskeligheder i familien, som udspringer af æresrelaterede konflikter.

Kommunen har pligt til at tage den unge seriøst og reagere ved første henvendelse.

Kommunen bør overveje risikoen for at optrappe konflikten, hvis de informerer forældrene om en underretning.

Kommunen skal være særlig opmærksom på at beskytte den unge imod repressalier fra familiens side.

ServiceLOVEN for voksne i æresrelaterede konflikter

§ 12 a

Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personer over 18 år, der henvender sig på grund af æresrelaterede konflikter, får mulighed for at få gratis rådgivning i henhold til [§ 10](#). *(red.: den generelle vejledningspligt)*

Stk. 2.

Skønner kommunalbestyrelsen, at der er behov for det, skal personer over 18 år, der risikerer at blive eller er udsat for en alvorlig æresrelateret konflikt, tilbydes en handleplan.

Stk. 3.

(se næste slide)

Stk. 4.

Handleplanen skal udarbejdes i samarbejde med borgeren.

ServiceLOVEN §12a stk. 3

§12A, stk. 3:

Handleplanen skal indeholde:

- 1) en risikovurdering for den pågældende borger,
- 2) oplysninger om borgerens aktuelle situation, herunder relevante forhold vedrørende bopæl, arbejde, uddannelse og forholdet til pårørende,
- 3) overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder i forhold til bopæl, arbejde og uddannelse samt formålet hermed og
- 4) overvejelser om eventuelle relevante støttemuligheder efter denne lov eller efter anden lovgivning og formålet hermed.

Spørgsmål og herefter tak for i dag.